

ҚОНУНИ ҶУМҲУРИИ ТОҶИКИСТОН

ДАР БОРАИ ГАРАВХОНА (ЛОМБАРД)

(Ахбори Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон, с. 2013, №7, мод. 520; с.2014, №11, мод.662)
(Қонуни ҶТ аз 27.11.2014 № 1153, аз 04.07.2020 № 1713)

Қонуни мазкур муносибатҳои ҷамъиятиро вобаста ба фаъолияти гаравхона (ломбард) оид ба додани қарзи кӯтоҳмӯҳлат бар ивази гарави молу мулки манқули шаҳрвандон, инчунин ниғаҳдошти молу мулки манқули шаҳрвандонро танзим менамояд.

БОБИ 1. МУҚАРРАРОТИ УМУМӢ

Моддаи 1. Мафҳумҳои асосӣ

Дар Қонуни мазкур мафҳумҳои асосии зерин истифода мешаванд:

- гаравхона (ломбард, минбаъд - гаравхона) - шахси ҳуқуқӣ (ташкилоти махсусгардонидашуда), ки ба додани қарзи кӯтоҳмӯҳлат бар ивази гарави молу мулки манқули шаҳрвандон, инчунин ниғаҳдошти молу мулки манқули шаҳрвандон машғул аст;

- ҳудуди гаравхона - ҳудуди махсуси таҳти муҳофизат қарордоштаи бинои асосӣ, ки барои қабули молгузoron, додани қарзи кӯтоҳмӯҳлат, ниғаҳ доштани ҳуҷҷатҳои қарзидиҳӣ, пули нақд, молу мулки багаравмонда ва барои ниғаҳдошт супурдашуда таъин гардидааст;

- молу мулки хурдҳаҷм - маснуоти заргариву ҷавоҳирот ва ҳамчунин дигар молу мулки манқул, ки дар сандуқҳои (сейфҳои) насӯзандаи дар ҳудуди гаравхона ҷойгиркардашуда ниғаҳ дошта мешаванд;

- молу мулки калонҳаҷм - молу мулки манқул, ки дар ҳудуди гаравхона ниғаҳ дошта мешавад;

- мавзӯи гарав дар гаравхона - молу мулки манқули аз муомилот бароварданашуда ва молу мулки манқуле, ки тибқи қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон муомилоташон маҳдуд карда нашудааст (Қонуни ҶТ аз 04.07.2020 № 1713);

- ҳуҷҷатҳои қарзидиҳӣ ва ниғаҳдошт- шартномаи қарз, шартномаи ниғаҳдошт, чиптаи (билети) гарав, қвитансияи номии ниғаҳдошт, ҳамчунин дигар ҳуҷҷатҳои муқаррарнамудаи Қонуни мазкур ва санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон;

- шартномаи қарз - шартномаи байни гаравхона ва молгузор ба мӯҳлати муайян бо додани чиптаи (билети) гарав;

- шартномаи ниғаҳдошт - шартномаи байни гаравхона ва молгузор ба мӯҳлати муайян барои ниғаҳдошти молу мулки манқул бо пардохти подош ва додани қвитансияи номии ниғаҳдошт;

- чиптаи (билети) гарав (минбаъд - чиптаи гарав) - ҳуҷҷати ҳисоби гараве, ки зимни бастании шартномаи қарз ба молгузор дода мешавад;

- қвитансияи номии ниғаҳдошт - ҳуҷҷати ҳисоби гараве, ки зимни бастании шартномаи ниғаҳдошт ба молгузор дода мешавад;

- молу мулки дархостнашуда - молу мулки ба гаравхона супурдашудаи молгузор, ки дар мӯҳлати муайяннамудаи шартномаҳои қарз ва ниғаҳдошт дархост нашудааст.

Моддаи 2. Қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон дар бораи гаравхона (ломбард)

Қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон дар бораи гаравхона (ломбард) ба Конституцияи Ҷумҳурии Тоҷикистон асос ёфта, аз Қонуни мазкур, дигар санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон, инчунин санадҳои ҳуқуқии байналмилалӣ, ки Тоҷикистон онҳоро эътироф намудааст, иборат мебошад (Қонуни ҶТ аз 04.07.2020 № 1713).

Моддаи 3. Иҷозатномадиҳӣ ба фаъолияти гаравхона

Иҷозатномадиҳӣ ба фаъолияти гаравхона тибқи Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон "[Дар бораи иҷозатномадиҳӣ ба баъзе намудҳои фаъолият](#)" амалӣ карда мешавад.

Моддаи 4. Шарт ва талаботҳои асосӣ ба фаъолияти гаравхона

1. Гаравхона бояд мӯҳр дошта, номаш ба забони давлатӣ дарҷ гардида бошад ва дар матни он калимаҳои "гаравхона (ломбард)" ва ишорае ба шакли ташкилии ҳуқуқии он ифода ёбанд.

2. Гаравхона дар раванди фаъолиятш метавонад маблағҳои худӣ ва қарзӣ аз ташкилотҳои қарзӣ ва ташкилотҳои дигар бо тартиби муқаррарнамудаи қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон гирифтаашро мавриди истифода қарор диҳад. Сармояи оинномавии гаравхона бояд на камтар аз се ҳазор нишондиҳанда барои ҳисобхоро ташкил намояд ва дар шакли пул ташаққул дода шавад (*Қонуни ҶТ аз 04.07.2020 № 1713*).

3. Гаравхона ҳуқуқ дорад аз шаҳрвандони Ҷумҳурии Тоҷикистон, инчунин аз шаҳрвандони хориҷӣ ва шахсони бешаҳрванди синнашон ба 18 расида дар асоси шиноснома ва (ё) ҳуҷҷати дигари тасдиқкунандаи шахсияти молгузор бо мақсади додани қарзи кўтоҳмўҳлат молу мулки манқулро ба гарав гирад ва ниғаҳдошти онро таъмин намояд, ба истиснои молу мулке, ки аз муомилот бароварда шудааст ва инчунин молу мулке, ки тибқи қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон муомилоташ маҳдуд карда шудааст.

4. Гаравхона ба намудҳои зерини фаъолият машғул шуда метавонад:

- додани қарзи кўтоҳмуддат бар ивази гарави молу мулки манқули шаҳрвандон;
- қабул ба гарав, ниғаҳдошт ва хариду фурӯши молу мулки манқул, аз ҷумла хариду фурӯши молу мулке, ки дар таркибашон металлҳои қиматбаҳо, санғҳои қиматбаҳо доранд ва ашёи атиқа;
- хизматрасонӣ оид ба ниғаҳдошти ҳуҷҷатҳо ва маводи арзишноки шаҳрвандон;
- фурӯши молу мулки багаравмонда тибқи қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон;
- нархгузори молу мулки пешниҳодшуда мувофиқи талаботи санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ ё шартҳои шартнома;
- муайян намудани намуд, навъ ва хусусиятҳои молу мулки ба гаравхона пешниҳодгардида;
- фаъолияти дигаре, ки қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон муайян намудааст (*Қонуни ҶТ аз 04.07.2020 № 1713*).

5. Гаравхона ба додани қарзи молӣ ҳуқуқ надорад.

6. Гаравхона ҳуқуқи истифода ва ихтиёрдорӣ кардани молу мулки багаравмонда ва барои ниғаҳдошт супурдашударо, ба истиснои ҳолатҳои дар моддаи 12 Қонуни мазкур пешбинигардида, надорад.

7. Гаравхона ўҳдадор аст молу мулки хурдҳаҷми багаравмонда ва барои ниғаҳдошт супурдашударо дар сандуқи (сейфи) насўзандаи гаравхона ва (ё) тибқи шартнома дар ташкилотҳои қарзие, ки дар ҳудуди Ҷумҳурии Тоҷикистон фаъолият мекунанд ва молу мулки калонҳаҷмро дар бинояш ва (ё) дар биноҳои иҷорагирифтааш, ки ҷавобгўи талаботи қисмҳои 8 ва 9 моддаи мазкур ва дигар санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон мебошанд, ниғаҳ дорад.

8. Дар ҳудуди гаравхона бояд барои ниғаҳ доштани молу мулки багаравмонда ва барои ниғаҳдошт супурдашуда шароите муҳайё карда шавад, ки барои ниғаҳдошти молу мулки мазкур мувофиқ буда, ба он осеб нарасад ва (ё) дастраси шахсони бегона набошад.

9. Дар ҷойҳои ниғаҳдошти молу мулки багаравмонда ва барои ниғаҳдошт супурдашуда ниғаҳдошти дигар молу мулк манъ аст.

10. Муносибатҳои байни гаравхона ва молгузор бо Қонуни мазкур, дигар санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон ва дар асоси шартномаҳои қарз ва ниғаҳдошт танзим карда мешаванд.

11. Гаравхона метавонад дар ҳудуди Ҷумҳурии Тоҷикистон бо тартиби муқаррарнамудаи қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон филиалҳо ва намояндагиҳо таъсис диҳад.

12. Зимни анҷом додани фаъолият гаравхона бояд талаботи Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон "Дар бораи муқовимат ба қонунигардонии (расмикунонии) даромадҳои бо роҳи қиноят бадастоварда, маблағгузори терроризм ва маблағгузори паҳнкунии силоҳи қатли ом"-ро риоя намояд (*Қонуни ҶТ аз 04.07.2020 № 1713*).

13. Гаравхона фавран ва бе огоҳонидани пешакӣ бояд ҳама гуна амалиётро бо маблағҳои пулӣ ё молу мулки дигари шахсони воқеӣ, ки дар рўйхати шахсони алоқаманд бо терроризм ва паҳнкунии силоҳи қатли ом дохил гардидаанд, тибқи қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон манъ намояд (*Қонуни ҶТ аз 04.07.2020 № 1713*).

14. Гаравхона оид ба ошкорсозӣ, ҳуҷҷатгузорӣ, баҳодихӣ, назорат ва коҳиш додани хавфҳои вобаста ба қонунигардонии (расмикунонии) даромадҳои бо роҳи қиноят бадастоварда, маблағгузори терроризм ва маблағгузори паҳнкунии силоҳи қатли ом чораҳои зарурӣ меандешад ва мунтазам оид ба хавфҳои ошкоргардида ба мақомоти дахлдори танзим ва назорат ва мақоми ваколатдори муқовимат ба қонунигардонии (расмикунонии) даромадҳои бо роҳи қиноят бадастоварда, маблағгузори терроризм ва маблағгузори паҳнкунии силоҳи қатли ом хабар медиҳад ва бояд ин маълумотро ба мўҳлати на кам аз панҷ сол нигоҳ дорад (*Қонуни ҶТ аз 04.07.2020 № 1713*).

15. Мақоми ваколатдори муқовимат ба қонунигардони (расмикунони) даромадҳои бо роҳи ҷиноят бадастоварда, маблағгузори терроризм ва маблағгузори паҳнкунии силоҳи қатли ом дар якҷоягӣ бо мақомоти танзим ва назорат ва ё мустақилона бо мақсади ошкор кардани вайронкунии қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон дар самти муқовимат ба қонунигардони (расмикунони) даромадҳои бо роҳи ҷиноят бадастоварда, маблағгузори терроризм ва маблағгузори паҳнкунии силоҳи қатли ом, санҷиши фаъолияти гаравхонахоро мегузаронад *(Қонуни ҚТ аз 04.07.2020 № 1713)*.

Моддаи 4(1). Мавзӯи гарав ва ниғаҳдошт дар гаравхона

(Қонуни ҚТ аз 04.07.2020 № 1713)

Мавзӯи гарав ва ниғаҳдошт дар гаравхона, ба истиснои молу мулк, ки дар қисми 3 моддаи 4 Қонуни мазкур нишон дода шудаанд, метавонад ҳама гуна молу мулк манқул бошад, аз ҷумла:

- молу мулк, ки дар таркибашон металлҳои қиматбаҳо ва санғҳои қиматбаҳо доранд;
- воситаҳои нақлиёт ва таҷҳизоти маишӣ;
- ҳуҷҷат ва маводи арзишнок барои ниғаҳдошт;
- телефони мобилӣ, компютер, планшет ва таҷҳизоти дигари электронӣ;
- ашёи атиқа;
- молу мулк манқули дигари арзишнок *(Қонуни ҚТ аз 04.07.2020 № 1713)*.

Моддаи 5. Нархгузори молу мулк багаравмонда ва (ё) барои ниғаҳдошт супурдашуда

Молу мулк багаравмонда ва (ё) барои ниғаҳдошт супурдашуда бо мувофиқаи тарафҳо аз рӯи нархҳои дар савдо истифодашаванда нисбат ба чунин намуду сифати молу мулк дар вақт ва маҳалли қабули он ба гарав ва (ё) барои ниғаҳдошт супурдашуда ё тибқи санадҳои меъёрии ҳуқуқи Ҷумҳурии Тоҷикистон муқарраршуда нархгузори карда мешавад.

Моддаи 5(1). Талабот оид ба ҳудуди гаравхона ва ҷойи махсуси ниғаҳдори молу мулк багаравмонда

(Қонуни ҚТ аз 04.07.2020 № 1713)

1. Гаравхона бояд дар биноҳо, иншоот ва иморатҳои, ки объектҳои асосии сохтмонӣ мебошанд, ҷойгир карда шавад ва ба талаботи беҳатарӣ ва муҳофизат ҷавобгӯ бошад.

2. Гаравхона дар ҷойҳои зерин ҷойгир карда намешавад:

- дар объектҳои сохтмонӣ нотамо, сохтмони муваққатӣ, дӯконҳо, дар зери айвонҳо ва иншооти дигари монанд;
- дар биноҳо, иншоот ва иморатҳои, ки дар онҳо муассисаҳои кӯдакона, таълимӣ, тандурустӣ, динӣ, озоишгоҳ ва истироҳатгоҳ ҷойгиранд;
- дар иншооти инфрасохтори нақлиётӣ *(Қонуни ҚТ аз 04.07.2020 № 1713)*.

Моддаи 6. Суғурта кардани молу мулк багаравмонда ва (ё) барои ниғаҳдошт супурдашуда

1. Гаравхона ўҳдадор аст молу мулк ба гарав ва (ё) барои ниғаҳдошт гирифтаашро ба манфиати молгузор аз ҳисоби худ бо арзиши пуррааш аз рӯи нархҳои чунин молу мулк ва чунин сифати дар савдо истифодашавандаи он ҳангоми ба гарав ва (ё) барои ниғаҳдошт гирифтани муайян карда мешавад, суғурта намояд.

2. Гаравхона ҳуқуқи аз ҳисоби молгузор маҷбуран суғурта кардани молу мулк багаравмонда ва (ё) барои ниғаҳдошт супурдашударо надорад.

БОБИ 2. ТАРТИБИ ҚАРЗДИҲИ ВА НИҒАҲДОШТИ МОЛУ МУЛК ДАР ГАРАВХОНА

Моддаи 7. Шартномаи қарз

1. Шартномаи қарз мутобиқи моддаҳои 10 ва 13 Қонуни мазкур ва дигар санадҳои меъёрии ҳуқуқи Ҷумҳурии Тоҷикистон бо додани чиптаи гарав ба молгузор аз ҷониби гаравхона ба расмият дароварда шуда, дар ҳар як ҳолати додани қарз чиптаи гарави нав тартиб дода мешавад.

2. Гаравхона тибқи шартҳои шартномаи қарз ба молгузор ба мўҳлати муайян бо асъори миллии Ҷумҳурии Тоҷикистон қарзи кўтоҳмўҳлат медиҳад.

3. Ҳангоми бастанӣ шартномаи қарз гаравхона бо шартӣ дар мўҳлати на бештар аз як сол баргардонидан ба молгузор бо подош маблағ қарз медиҳад. Молгузор бошад, ба гаравхона молу мулкери месупорад, ки мавзӯи гарав аст (*Қонуни ҚТ аз 04.07.2020 № 1713*).

4. Шартномаи қарз ба таври хаттӣ тартиб дода шуда, аз лаҳзаи имзо шуданаш, инчунин ба молгузор додани маблағи қарз ва ба гаравхона додани молу мулки багаравмонда басташуда ҳисоб меёбад.

5. Шартҳои муҳими шартномаи қарз номгӯи молу мулки багаравмонда, тибқи моддаи 5 Қонуни мазкур маблағи нархгузоришудаи он, маблағи қарз, меъёри фоизи қарз ва мўҳлати супурдани он маҳсуб мешаванд.

Моддаи 8. Шартномаи ниғаҳдошт

1. Молгузор тибқи шартҳои шартномаи ниғаҳдошт молу мулкашро ба гаравхона барои ниғаҳдошт месупорад. Гаравхона дар навбати худ ўҳдадор мешавад, ки молу мулки барои ниғаҳдошт супурдашударо аз рӯи шартҳои дар моддаи 4 Қонуни мазкур пешбинишуда бо подош ниғаҳдошт кунад.

2. Гаравхона тибқи моддаи 11 Қонуни мазкур ва дигар санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон ҳангоми аз молгузор гирифтани молу мулк қитансияи номии ниғаҳдоштро ба расмият медарорад.

3. Шартҳои муҳими шартномаи ниғаҳдошт номгӯи молу мулки ба ниғаҳдошт супурдашуда, тибқи моддаи 5 Қонуни мазкур маблағи нархгузоришудаи он, мўҳлати ниғаҳдошти он, андозаи подоши ниғаҳдошт ва тартиби пардохти он ба ҳисоб мераванд.

4. Шартномаи ниғаҳдошт мутобиқи моддаҳои 11 ва 14 Қонуни мазкур ва дигар санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон бо додани қитансияи номии ниғаҳдошт ба расмият дароварда мешавад.

Моддаи 9. Махфияти ҳуҷҷатҳои қарздиҳӣ ва ниғаҳдошт

1. Гаравхона махфияти маълумоти ҳуҷҷатҳои қарздиҳии зимни бастанӣ шартномаи қарз ва (ё) шартномаи ниғаҳдошт аз молгузор гирифташро, ки фош гардидани он метавонад ба молгузор зиёни моддӣ ва (ё) маънавӣ расонад, кафолат медиҳад.

2. Гаравхона ва кормандони он вазифадоранд махфияти маълумоти дар қисми 1 моддаи мазкур зикршударо риоя намоянд ва дар сурати фош гардидани он тибқи тартиби муқаррарнамудаи қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон ба ҷавобгарӣ кашида мешаванд.

3. Гаравхона ҳуҷҷатҳои қарздиҳӣ ва ниғаҳдошт ва (ё) маълумоти дар онҳо дарҷёфтаре дар мавридҳои пешбини намудаи қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон танҳо ба мақомот ва шахсони зерин пешниҳод мекунад:

- ба мақомоти давлатии дахлдор бинобар зарурати иҷрои ваколатҳои назоратӣ;
- ба суд ва мақомоти ҳифзи ҳуқуқ бо тартиби пешбиниамудаи қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон;
- ба мақоми ваколатдори муқовимат ба қонунигардони (расмикунонии) даромадҳои бо роҳи ҷиноят бадастоварда, маблағгузориҳои терроризм ва маблағгузориҳои паҳнкунии силоҳи қатли омонид ба аҳдҳо ва амалиёти шубҳанок (*Қонуни ҚТ аз 27.11.2014 № 1153, аз 04.07.2020 № 1713*);
- ба шахсони ваколатдорнамудаи молгузор ва идораи нотариали оид ба масъалаҳои мерос.

4. Мақомот ва шахсони дар қисми 3 моддаи мазкур зикршуда махфияти маълумоти бо тартиби муқаррарнамудаи қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон ба онҳо пешниҳодшударо кафолат медиҳанд.

Моддаи 10. Тартиби ба расмият даровардани чиптаи гарав

1. Чиптаи гарав аз ҷониби гаравхона дар ду нусха тартиб дода мешавад. Ҳар нусхаи чиптаи гарав рақамгузори гардида, ба он мўҳри гаравхона гузошта мешавад. Як нусхаи чиптаи гарав дар гаравхона ниғаҳ дошта шуда, нусхаи дигараш ба молгузор дода мешавад.

2. Чиптаи гарав бояд маълумоти зеринро дар бар гирад:

- ному суроғи (маҳалли ҷойгиршавии) гаравхона;
- насаб, ном ва номи падари молгузор, санаи таваллуд, шахрвандӣ, маълумоти шиноснома ё ҳуҷҷати дигаре, ки шахсияти ўро мутобиқи қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон тасдиқ мекунад;
- номгӯи ва тавсифи молу мулки багаравмонда, ки имкон медиҳанд мутобиқи қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон он ҳаммонанд карда шавад;

- маблағи нархгузоришудаи молу мулки багаравмонда;
- маблағи қарзи додашуда;
- сана ва мўҳлати қарзи додашуда бо зикри санаи пардохти он;
- фоизи қарз (бо зикри ҳатмии фоизи қарзе, ки барои як рўзи тақвимӣ ҳисоб карда шудааст).

3. Чиптаи гарав метавонад дигар маълумотеро, ки Қонуни мазкур ва дигар санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон пешбинӣ намудаанд, дар бар гирад.

4. Чиптаи гарав тибқи талаботи қисми 2 моддаи мазкур ба расмӣ дароварда шуда, ҳар нусхааш аз ҷониби намояндаи гаравхона ва молгузор имзо ва ба онҳо мўҳри гаравхона гузошта мешавад.

5. Чиптаи гарав бояд на камтар аз панҷ сол баъд аз анҷом ёфтани муносибатҳои корӣ нигоҳ дошта шавад (*Қонуни ҶТ аз 27.11.2014 № 1153*).

Моддаи 11. Тартиби барасмиятдарории қвитансияи номии ниғаҳдошт

1. Қвитансияи номии ниғаҳдошт бевосита ҳангоми ба ниғаҳдошт супурдани молу мулк дар ду нусха тартиб дода мешавад. Ҳар нусхаи қвитансияи номии ниғаҳдошт аз рӯи тартиб рақамгузорӣ гардида, ба он мўҳри гаравхона гузошта мешавад. Як нусхаи қвитансияи номии ниғаҳдошт дар гаравхона ниғаҳ дошта шуда, нусхаи дигараш ба молгузор дода мешавад.

2. Қвитансияи номии ниғаҳдошт бояд маълумоти зеринро дар бар гирад:

- ному суроғаи (маҳалли қойгиршавии) гаравхона;
- насаб, ном ва номи падари молгузор, санаи таваллуд, шаҳравандӣ, маълумоти шиноснома ё ҳуҷҷати дигаре, ки шахсияташро мутобиқи қонунгузорию Ҷумҳурии Тоҷикистон тасдиқ мекунад;
- номгӯй ва тавсифи молу мулки ба ниғаҳдошт супурдашуда, ки имкон медиҳанд мутобиқи талаботи қонунгузорию Ҷумҳурии Тоҷикистон он ҳаммонанд карда шавад;
- маблағи нархгузоришудаи молу мулки ба ниғаҳдошт супурдашуда;
- санаи ба ниғаҳдошт супурдани молу мулк ва мўҳлати ниғаҳдошт;
- шартҳои технологияи ниғаҳдошт;
- подоши ниғаҳдошт ва тартиби пардохти он.

3. Қвитансияи номии ниғаҳдошт метавонад ҳамчунин маълумоти дигареро, ки Қонуни мазкур ва дигар санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон пешбинӣ намудаанд, дошта бошад.

4. Қвитансияи номии ниғаҳдошт тибқи талаботи қисми 2 моддаи мазкур ба расмӣ дароварда шуда, ҳар нусхааш аз ҷониби намояндаи гаравхона ва молгузор имзо ва ба онҳо мўҳри гаравхона гузошта мешавад.

БОБИ 3. МАҶБУРАН ГИРИФТАНИ МОЛУ МУЛКИ БАГАРАВМОНДА ВА (Ё) БАРОИ НИҶАҶДОШТ СУПУРДАШУДА ВА РЎЁНДАНИ ҚАРЗ АЗ МОЛУ МУЛКИ ДАРҲОСТНАШУДА

Моддаи 12. Маҷбуран гирифтани молу мулки багаравмонда ва (ё) барои ниғаҳдошт супурдашуда

1. Маҷбуран гирифтани молу мулки багаравмонда ва (ё) барои ниғаҳдошт супурдашуда танҳо дар асоси талаботи қонунгузорию граждании Ҷумҳурии Тоҷикистон амалӣ карда мешавад.

2. Дар мавриди маҷбуран гирифтани молу мулки багаравмонда ва (ё) барои ниғаҳдошт супурдашуда амали шартномаи қарз ва (ё) шартномаи ниғаҳдошт тибқи қонунгузорию Ҷумҳурии Тоҷикистон қатъ мегардад.

3. Дар сурати ба вуҷуд омадани ҳолати пешбининамудаи қисми 2 моддаи мазкур гаравхона дар давоми се рӯзи корӣ баъд аз маҷбуран гирифтани молу мулки багаравмонда ва (ё) барои ниғаҳдошт супурдашуда ўҳдадор аст ба молгузор огоҳиномаи хаттӣ ва (ё) электронӣ фиристад. Агар дар шартномаи қарз ва (ё) ниғаҳдошт тартиби дигаре пешбинӣ нашуда бошад, огоҳиномаи хаттӣ тавассути почта ҳамчун мактуби фармоишӣ бо лифофа ва зикри номгӯйи замима ба огоҳинома дар бораи супурдан фиристода мешавад. Дар огоҳиномаи хаттӣ ва (ё) электронӣ маълумоти зерин дарҷ мегардад (*Қонуни ҶТ аз 04.07.2020 № 1713*).

4. Молгузор аз лаҳзаи гирифтани огоҳиномаи дар қисми 3 моддаи мазкур пешбинишуда тибқи шартҳои шартномаҳои қарз ва ниғаҳдошт дар рӯзи маҷбуран гирифтани ё ёфта гирифтани молу мулки

багаравмонда ва (ё) барои ниғаҳдошт супурдашуда ва (ё) дар рӯзи гузаштани муҳлати имтиёзноки муқаррарнамудаи моддаҳои 13 ва 14 Қонуни мазкур, дар назди ғаравҳона ўҳдадор мегардад.

5. Ғаравҳона дар мавриди ўҳдадориҳои тибқи талаботи қисми 3 моддаи мазкур ба зиммааш гузошташударо иҷро накардан ё номатлуб иҷро кардан, аз ҳуқуқи қонеъ кардани талаби худ нисбат ба молгузор маҳрум мешавад.

6. Агар тибқи қонунгузори Қумҳурии Тоҷикистон баргардонидани молу мулки маҷбуран гирифташуда шарт бошад, он бояд ба молгузор баъди иҷро кардани ўҳдадориҳои дар назди ғаравҳона дошташ баргардонидани шавад.

7. Агар молгузор ўҳдадориҳояшро иҷро накарда бошад ва (ё) номатлуб иҷро карда бошад, талаби ғаравҳона дар бораи рӯёндани қарз аз молу мулки багаравмонда ва (ё) барои ниғаҳдошт супурдашуда мутобиқи қонунгузори граждании Қумҳурии Тоҷикистон бо тартиби судӣ, ё бо тартиби ғайрисудӣ қонеъ гардонидани мешавад.

8. Ғаравҳона барои гум кардан ва осеб дидани молу мулки багаравмонда ва (ё) барои ниғаҳдошт супурдашуда масъулият дорад, агар исбот карда натавонад, ки гум кардан ва (ё) осеб дидани он ба қувваи рафънопазир вобаста аст.

Моддаи 13. Мўҳлати имтиёзноки шартномаи қарз

1. Агар молгузор қарзашро дар мўҳлати муқарраргардида пардохт накарда бошад, ғаравҳона ҳуқуқ надорад онро дар давоми мўҳлати имтиёзноки якмоҳа аз молу мулки багаравмонда рӯёнад.

2. Рӯзи оғози мўҳлати имтиёзноки якмоҳа рӯзе ба шумор меравад, ки баъди рӯзи пардохти қарзи дар чиптаи ғарав зикршуда фаро мерасад.

3. Дар давоми мўҳлати имтиёзноки якмоҳа ва минбаъд то рӯзи ба фурўш баровардани молу мулки багаравмонда, ғаравҳона ҳуқуқ надорад фоизи қарзи дар шартномаи қарз пешбинишударо зиёд кунад, шароити ниғаҳдошти молу мулки багаравмондаро бадтар кунад, инчунин подоши ниғаҳдоштро ситонад.

Моддаи 14. Мўҳлати имтиёзноки шартномаи ниғаҳдошт

1. Агар молгузор молу мулки ба ниғаҳдошт супурдашударо дар мўҳлати муқаррарнамудаи шартномаи ниғаҳдошт дархост накарда бошад, ғаравҳона вазифадор аст онро дар давоми мўҳлати имтиёзноки семоҳа ниғаҳдошт кунад.

2. Рӯзи оғози мўҳлати имтиёзноки семоҳа рӯзе ҳисоб меёбад, ки баъди рӯзи анҷоми мўҳлати ниғаҳдошти дар қвитансияи номии ниғаҳдошт зикршуда фаро мерасад.

3. Ғаравҳона ҳуқуқ надорад дар давоми мўҳлати имтиёзноки семоҳа, инчунин дар мўҳлати ниғаҳдошти минбаъда то ба фурўш баровардани молу мулки ба ниғаҳдошт супурдашуда шароити ниғаҳдошти онро бадтар кунад. Барои ниғаҳдошти молу мулк дар муддати зикргардида подоши мутаносиб ситонидани мешавад.

4. Ғаравҳона дар мавриди ба фуруш рафтани молу мулки дархостнашуда аз маблағи аз фурўши он бадастомада метавонад хароҷоти ниғаҳдошт ва дигар пардохтҳои марбут ба ғаравҳонаро пўшонад ва ўҳдадор аст маблағи боқимондаро ба молгузор баргардонад.

Моддаи 15. Рӯёндани қарз аз молу мулки дархостнашуда

1. Бо анҷом ёфтани мўҳлати имтиёзноки муқаррарнамудаи моддаҳои 13 ва 14 Қонуни мазкур, ба шарте ки молгузор ўҳдадори пешбининамудаи шартномаҳои қарз ва ниғаҳдоштро дар назди ғаравҳона иҷро накарда бошад ва (ё) молу мулки барои ниғаҳдошт супурдашро дархост накарда бошад, ин гуна молу мулк дархостнашуда ҳисоб меёбад.

2. Ғаравҳона ҳуқуқ дорад қарзи додашударо аз ҳисоби молу мулки дархостнашуда рӯёнад.

3. Қарз аз молу мулки дархостнашуда дар асоси навиштаҷоти иҷроияи нотариус рӯёнда мешавад. Дар шартномаи қарз имконияти аз молу мулки дархостнашуда бе навиштаҷоти иҷроияи нотариус рӯёндани қарзро пешбинӣ кардан мумкин аст.

4. Молгузор ҳуқуқ дорад ҳар вақт пеш аз ба фурўш баровардани молу мулки дархостнашудааш ўҳдадориҳояшро дар назди ғаравҳона, ки мутобиқи муқарроти Қонуни мазкур ва дигар санадҳои меъёрии ҳуқуқи Қумҳурии Тоҷикистон муайян карда шудаанд, иҷро карда, аз молу мулки ў рӯёндани қарзро қатъ гардонад.

Моддаи 16. Фуруши молу мулки дархостнашуда

1. Фурӯши молу мулки дархостнашудаи молгузор мутобиқи шартҳои шартномаҳои қарз ва (ё) ниғадошт дар рӯзи ба фурӯш баровардани молу мулк амалӣ карда мешавад.

2. Молу мулки дархостнашудае, ки аз он маблағи қарз рӯёнда мешавад, бо роҳи фурӯши он, аз ҷумла савдои умумӣ сурат мегирад. Савдои умумӣ оид ба фурӯши молу мулки дархостнашуда дар шакли музоядаи ошкоро бо тартиби муқаррарнамудаи қонунгузорию Ҷумҳурии Тоҷикистон гузаронида мешавад.

3. Пас аз фурӯши молу мулки дархостнашуда талаботи гаравхона ба молгузор, новобаста ба нокифоягии маблағи фурӯши молу мулки дархостнашуда барои пардохти қарз, қонегардида ҳисоб меёбад.

БОБИ 4. МУҚАРРАРОТИ ХОТИМАВӢ

Моддаи 17. Ҷавобгарӣ барои риоя накардани талаботи Қонуни мазкур

Шахсони воқеӣ ва ҳуқуқӣбарои риоя накардани талаботи Қонуни мазкур мутобиқи қонунгузорию Ҷумҳурии Тоҷикистон ба ҷавобгарӣ кашида мешаванд.

Моддаи 18. Тартиби мавриди амал қарор додани

Қонуни мазкур Қонуни мазкур пас аз интишори расмӣ мавриди амал қарор дода шавад.

Президенти

Ҷумҳурии Тоҷикистон

Эмомалӣ Раҳмон

ш. Душанбе,

22 июли соли 2013 №992

ҚАРОРИ МАҶЛИСИ НАМОЯНДАГОНИ МАҶЛИСИ ОЛИИ ҶУМҲУРИИ ТОҶИКИСТОН

Оид ба қабул кардани Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон "Дар бораи гаравхона (ломбард)"

Маҷлиси намояндагони Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон қарор мекунад:

Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон "Дар бораи гаравхона (ломбард)" қабул карда шавад.

Раиси

Маҷлиси намояндагони

Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон

Ш. Зухуров

ш. Душанбе, 27 феввали соли 2013 № 1090

ҚАРОРИ МАҶЛИСИ МИЛЛИИ МАҶЛИСИ ОЛИИ ҶУМҲУРИИ ТОҶИКИСТОН

Оид ба Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон "Дар бораи гаравхона (ломбард)"

Маҷлиси миллии Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон "Дар бораи гаравхона (ломбард)"- ро баррасӣ намуда, қарор мекунад:

Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон "Дар бораи гаравхона (ломбард)" ҷонибдорӣ карда шавад.

Раиси

Маҷлиси миллии Маҷлиси

Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон

М. Убайдуллоев

ш. Душанбе, 4 июли соли 2013 № 525